

NOTAT

Høringsnotat vedrørende udkast til bekendtgørelse om udpegning af klynger og om administration af støtte under Klyngeprogrammet 2025-2028 fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse

18. marts 2025

1. Indledning

Regeringen har besluttet at overføre Uddannelses- og Forskningsministeriets opgaver vedr. udpegning og finansiering af klynger til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Med udkast til bekendtgørelse om udpegning af klynger og om administration af støtte under Klyngeprogrammet 2025-2028 fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse ønsker Erhvervsstyrelsen at fastsætte de nærmere regler og krav til udpegningsproces og administration. Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har med lov nr. 1668 af 30. december 2024 fået kompetencen til at udpege de konkrete klynger fra 1. januar 2025. For at gøre udpegningsprocessen enkel og gennemsigtig fastsætter Erhvervsstyrelsen med denne bekendtgørelse de nødvendige regler, hvorefter bestyrelsen på baggrund af ansøgning udpeger højst én klynge per erhvervs- og teknologiområde, som er identificeret i bestyrelsens strategi.

Bekendtgørelsesudkastet fastsætter også de nærmere krav til administrationen af de midler, der udmøntes til innovationsrettede indsatser under Klyngeprogrammet 2025-2028 via en bevilling på Finansloven. For at skabe ensartethed i administrationen på tværs af tilskudspuljer i Erhvervsstyrelsen ligner bekendtgørelsesudkastet i høj grad bekendtgørelse nr. 1358 af 26. september 2022 om administration af de decentrale erhvervsfremmemidler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Bekendtgørelsen forventes at træde i kraft den 1. marts 2025.

Sag nr. 2024-17913
DE FORENKLING OG KON-
TROL

Forslaget har været i høring fra den 6. december 2024 med høringsfrist den 24. januar 2025 til i alt 113 myndigheder, organisationer m.v.

Der er modtaget 12 høringssvar med konkrete bemærkninger til bekendtgørelsesudkastet.

De generelle bemærkninger til lovforslaget gennemgås nedenfor i afsnit 2. Konkrete bemærkninger til de enkelte emner i lovforslaget gennemgås og kommenteres nedenfor i afsnit 3.

Nogle af de modtagne høringssvar indeholder bemærkninger af redaktionel og teknisk karakter. Disse kommentarer omhandler dog ikke substansen og omtales derfor ikke nærmere i dette notat. Herudover indeholder enkelte høringssvar bemærkninger, som vedrører de overordnede rammer for erhvervsfremmesystemet, herunder finansieringsmuligheder, og dermed ikke angår selve bekendtgørelsesudkastet, hvorfor de ikke nærmere omtales i notatet.

2. Generelle bemærkninger

Maritime Uddannelser bakker op om udkastet til bekendtgørelse.

Klyngerne værdsætter, på trods af de udfordringer det reviderede klyngeprogram giver for klyngeorganisationernes muligheder for at udføre klyngearbejdet, opmærksomheden fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse på mødet den 14. november 2024.

DI finder det afgørende for spredning og kommercialisering af offentligt støttet forskning, at både universiteter og GTS'er fortsat har incitament til at deltage. Derfor må vilkårene i den kommende bevillingsperiode ikke forringes i forhold til UFS.

Erhvervshus Sydjylland tilkendegiver bekymring for et svækket innovations- og erhvervsfremmesystem. Der er behov for et offentligt velfungerende system for at sikre de bedste betingelser for at modne til og arbejde med innovation i virksomheder, hvor der med bekendtgørelsen og den igangværende annoncering af klyngeprogram 2025-2028, lægges op til en svækkelse. Det er ikke kun innovations- og erhvervsfremmesystemet samlet set, der står på et skrøbeligere fundament med den nye bekendtgørelse. De nye økonomiske betingelser giver en markant forringelse af muligheden for at sætte virksomheder sammen og skabe de rigtige konsortier. Erhvervshus Sydjylland finder, at bekendtgørelsen reducerer muligheden for, at innovationsmidler omsættes til reel innovationskraft, idet man dog opfordrer til et fortsat arbejde for

at sikre de bedste betingelser for innovation i både de innovationsparate virksomheder og dem, der skal modnes til innovation samt attraktive tilbud og tilgængelighed i hele Danmark.

TEKNIQ finder det centralt, at erhvervsfremmemidlerne administreres effektivt. Med erhvervsfremmereformen i 2018 blev der taget vigtige skridt for at forenkle systemet. Der blev ryddet op i erhvervsfremmelandskabet og reglerne herfor, så det blev nemmere for virksomhederne at finde rundt i de tilbud, der har relevans for netop deres virksomhed. Bekendtgørelsen berører klyngerne, som har en central rolle i erhvervsfremmesystemet. TEKNIQ bidrager derfor gerne i det fortsatte samarbejde på området.

Green Power Denmark finder det afgørende at videreføre den nuværende finansieringsmodel med fuld offentlig støtte til klynger og især til Energy Cluster Denmark. Uden fuld offentlig støtte til klyngen mister små- og mellemstore virksomheder og start-ups en vigtig platform for samarbejde med store virksomheder og forskningsinstitutioner samt adgang til kritiske ressourcer. Samtidig er der en risiko for, at Energy Cluster Denmark skal bruge sine kræfter på ydelser, der ikke nødvendigvis sikrer samme store tiltrækning af EU-midler til danske innovationsprojekter. Dette vil gøre ondt på statskassen, da disse midler modregnes det samlede bidrag til den 1 pct. af BNP, som Danmark allokerer til forskning og udvikling.

Under alle omstændigheder vil Energy Cluster Denmarks muligheder for at facilitere og medudvikle innovationsprojekter både i dansk og i EU-regi forringes væsentligt uden den fulde offentlige støtte, og Danmark vil miste noget af den innovationskraft, der også styrker vores konkurrenceevne med omverdenen. Mens andre lande opruster væsentligt på støtte til grøn innovation, tager Danmark et stort skridt den modsatte vej.

Et stærkt og dynamisk innovationsmiljø, hvor forskere, virksomheder og offentlige institutioner samarbejder, er afgørende for at udvikle de teknologier og løsninger, der skal drive Danmark mod en mere bæredygtig fremtid. Innovationsmiljøet sikrer, at forskning hurtigt kan omsættes til praksis og skabe grønne løsninger, der ikke alene kan anvendes i Danmark, men også eksporteres til resten af verden. For at Danmark kan fastholde sin position som førende inden for grøn teknologi, er det nødvendigt at styrke rammerne for innovation, og ikke svække dem som den nye bekendtgørelse lægger op til.

Kommentar

Erhvervsstyrelsen er opmærksom på, at implementeringen hos Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har fokus på at sikre de bedst mulige rammer for, at klyngerne også i fremtiden bliver koblings- og omdrejningspunktet mellem innovationsrettede indsatser og erhvervsfremmesystemets tilbud inden for rammerne af gældende national og europæisk lovgivning. Dette skal blandt andet ske ved, at de administrative byrder ved at implementere klyngeindsatserne reduceres for både staten, klyngeorganisationerne, vidensinstitutionerne og virksomhederne, hvilket med regeringens beslutning om opgaveoverførelse forudsætter en effektiviseret tilskudsadministration.

Med henblik på at sikre et fremtidigt erhvervs- og innovationsfremmesystem, der er genkendeligt for særligt små- og mellemstore virksomheder, er det afgørende for Erhvervsstyrelsen, at fremtidens innovationsindsatser fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse sker så effektivt som muligt. Med det bagtæppe har Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses annoncering af Klyngeprogrammet 2025-2028 fokus på en impactmodel, som har til formål at skabe resultater og effekter for samfundet, virksomhederne, i økosystemet og for klyngerne.

Denne bekendtgørelse skal understøtte formålet og effektskabelsen i "innovationsbevillingen" til dækning af SMV'ernes og vidensinstitutionernes udgifter ved fx frikøb af medarbejdere i arbejdet med at udvikle nye, innovative produkter og løsninger.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at klyngerne er etableret som private juridiske enheder, der er en del af erhvervs- og innovationsfremmesystemet, men som opererer på markedsvilkår. Al offentlig finansiering af klynger, der sigter på at afhjælpe et markedssvigt på innovationsområdet, skal ske inden for rammerne af EU's statsstøttere.

3. Bemærkninger til konkrete emner

Gennemgangen og kommenteringen af de konkrete bemærkninger i hørings-svarene foretages med udgangspunkt i følgende opdeling:

3.1 Annoncering, udpegning og konkurrenceforvridning

TEKNIQ finder, at bekendtgørelsesudkastets § 8, stk. 2 mangler de formelle krav, som ansøgerne skal opfylde for at blive taget i betragtning som klynge, ligesom de nærmere krav til genudbydelse af midler i bekendtgørelsesudkastets § 4, stk. 4 mangler præcision. For at sikre et effektivt erhvervsfremmesystem er det vigtigt at præcisere, at ansøgerne må genbruge deres ansøgning fra tidligere klyngeopslag samt præcisere kriterierne, således de ikke skal gentage processen. Der bruges betydelige ressourcer, som tages fra kerneopgaven om at hjælpe virksomhederne med at skabe innovation og vækst inden

for de teknologi- og erhvervsområder, de arbejder inden for. TEKNIQ finder derfor behov for, at det tilføjes, at annonceringen skal indeholde en detaljeret beskrivelse af de formelle krav og kriterier, som ansøgninger skal opfylde, herunder hvordan tidligere ansøgninger kan genbruges, da man ser det som en direkte modarbejdelse af klyngerne, hvis de skal lave en helt ny ansøgning, og dette er ikke til gavn for virksomhederne.

DI finder det væsentligt, at klyngerne ikke tager forretning fra andre private aktører, så længe de subsidieres af offentlige midler uden vandtætte skotter til eventuelle kommercielle aktiviteter. Med de øgede krav til privat kontant medfinansiering fremadrettet er det sandsynligt, at klyngernes konkurrence med det private marked intensiveres. Flere klynger har overfor DI tilkendegivet, at de forventer at være nødt til at konkurrere med private aktører, der ikke modtager offentlig støtte. DI henstiller til, at betingelserne i klyngeannonceringen understøttes af bekendtgørelsen. Det bør indskrives, at offentlig støtte betinges af, at klyngerne ikke forvrider konkurrencen med det private marked.

Landbrug & Fødevarer ser en risiko for, at de nye vilkår for klyngefinansiering resulterer i konkurrenceforvridning med aktører på det private marked. Landbrug & Fødevarer bakker af samme grund op om det forslag til en "code of conduct" for klynger, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse har fremhævet som udviklingsspor i sin strategi.

Kommentar

Erhvervsstyrelsen anerkender, at der er blevet brugt betydelige ressourcer på forberedelse af ansøgninger til den annoncering, som Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse på sit møde den 17. september 2024 måtte annullere grundet regeringens beslutning om at samle indsatsen vedrørende videnbaseret innovation hos bestyrelsen. Af juridiske årsager har det ikke været muligt at genanvende ansøgningerne fra det annullerede klyngeprogram fuldt ud. Derfor gav Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse sekretariatet i opdrag at tilstræbe kontinuitet i den fastlagte strategiske ramme for klyngeindsatsen og udvikle et så enkelt administrativt grundlag som muligt for alle involverede, hvor klyngernes arbejde med ansøgningerne i det annullerede program i så vid udstrækning som muligt kan indgå i genansøgningen. Samtidig godkendte bestyrelsen en overgangsfinansiering på 58 mio. kr. til at afbøde negative virkninger for klyngerne. Sidstnævnte midler er allerede udmøntet.

Det er vigtigt for Erhvervsstyrelsen, at der ikke ændres ved erhvervsfremmeforens mål om at holde antallet af offentligt finansierede klynger til højst én klynge per styrkeposition. Erhvervsstyrelsen bemærker i den forbindelse, at klyngerne er etableret som private juridiske enheder, der opererer på markedsvilkår,

og at en stor del af de statsligt finansierede aktiviteter til klyngeindsatsens i statsstøttere retlig forstand er økonomisk aktivitet, der skal overholde EU's statsstøtteregler. EU's statsstøtteregler modvirker i denne henseende konkurrenceforvridende følger af den offentlige støtte ved bl.a. at begrænse støtteintensitet, -beløb, -periode mv. Det skyldes, at statsstøttereglerne kun fritager støtten fra anmeldelsespligten i de tilfælde, hvor der er konstateret et markedssvigt og støtte i øvrigt er forenelig med det indre marked. Derfor er det Erhvervsstyrelsens vurdering, at statsstøttereglerne giver et tilstrækkeligt værn mod eventuelle negative påvirkninger af støtten, og at yderligere nationale juridiske foranstaltninger vil være unødvendige og uproportionale i forhold til det politiske formål med indsatsen.

Staten vil som det klare udgangspunkt ikke begrænse private juridiske enheders muligheder for at udvikle sig til bæredygtige virksomheder via forbedret konkurrence, og det er derfor op til klyngeorganisationerne og deres samarbejdspartnere, interessenter m.v. – inden for konkurrence- og statsstøttereglernes rammer – at finde den rette balance.

Erhvervsstyrelsen bemærker i øvrigt, at det indgår i Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses strategi, at bestyrelsen vil tage initiativ til at udarbejde et kodeks for klyngeorganisationerne. Kodekset vil indeholde en række pejlemærker og forventninger til klyngeorganisationerne i forhold til rollefordelingen i innovationssystemet, velfungerende private markeder og princippet om at være en neutral samarbejdsplatform.

Indstilling

Det indstilles, at bekendtgørelsesudkastet opretholdes uændret.

3.2 Løn, standardsats og GTS-takst

DI understreger, at hvis videninstitutionerne ikke kan få dækket deres lønudgifter, forsvinder incitamentet til at bidrage og deltage i klyngeaktiviteter. DI anbefaler derfor, at lønudgifter, overhead/GTS-tillæg og projektrelevante eksterne udgifter fortsat bliver direkte støtteberettigede. GTS-erne skal fortsat kunne bruge GTS-takst. Samtidig understreger DI vigtigheden af, at dokumentationskrav og administrative byrder holdes på et minimum for at sikre effektiv anvendelse af offentlige midler og hensigtsmæssig brug af klyngernes medarbejderressourcer. DI opfordrer til, at videninstitutionerne selv kan vælge mellem standardsatsen eller faktiske lønudgifter plus relevant overheadsats.

Klyngerne tilkendegiver, at det for så vidt angår de deltagende vidensinstitutioner ikke er hensigtsmæssigt, at kun lønudgifter og udokumenteret overhead/GTS-tillæg er direkte støtteberettiget, og ikke også øvrige

projektrelevante, eksterne udgifter. Det vil reducere vidensinstitutionernes incitament til at deltage i aktiviteter, der omfatter sådanne udgifter, herunder at deltage i aktiviteter fysisk med virksomheder, der er placeret langt fra forskernes daglige arbejdsplads. Klyngerne finder, at dette er en stor forringelse i forhold til vilkårene i den nuværende klyngebevilling fra Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, hvor både lønudgifter, overhead/GTS-tillæg og projektrelevante eksterne udgifter er direkte støtteberettigede, og man noterer sig, at det i øvrigt er tilfældet i programmerne udbudt af Innovationsfonden. Klyngerne foreslår derfor, at eksterne og projektrelevante udgifter gøres direkte støtteberettigede for de deltagende vidensinstitutioner i Innovationsbevillingen.

Klyngerne tilkendegiver, at en standardsats er hensigtsmæssig for de deltagende virksomheder, da det giver en betydelig administrativ lettelse, men for klyngeorganisationerne og specielt de deltagende vidensinstitutioner er det ikke hensigtsmæssigt, da det reducerer incitamentet for de højest lønnede forskere at deltage i klyngeaktiviteterne. Klyngerne foreslår derfor, at klyngeorganisationer og vidensinstitutioner frit kan vælge imellem at anvende standardsats eller faktisk løn.

GTS-foreningen peger på, at intentionen med § 17, stk. 6 er, at hvis GTS-institutterne modtager den omkostningsneutrale sats, så kan institutterne ikke medtage 'andre direkte udgifter eller overhead'. Det skyldes, at sådanne udgifter allerede er indregnet i taksten. Men da der ikke står 'GTS' omkostningsneutrale sats', så bliver gældende retsstilling, hvis der anvendes enhver anden takst, end dén, der følger af stk. 1, at 'andre direkte udgifter eller overhead' ikke må medtages uanset satsens sammensætning. GTS-foreningen foreslår at anvende betegnelsen "GTS' omkostningsneutrale sats" i stedet for betegnelsen "anden standardsats" i bestemmelsen.

Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at offentlige såvel som private videninstitutioners incitament til at deltage i klyngeaktiviteter ikke forringes. Deltagelse herfra er således afgørende for spredning og kommercialisering af offentligt støttet forskning. Konkret foreslås det, at lønudgifter, overhead og projektrelevante eksterne udgifter fortsat er direkte støtteberettigede.

Uddannelses- og Forskningsministeriet bemærker og kvitterer for, at det fremgår af bekendtgørelsens § 17 stk. 6, at Erhvervsstyrelsen kan beslutte, at Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter kan anvende en anden standardsats, end den, der fremgår i stk. 1.

Kommentar

Erhvervsstyrelsen anerkender, at det er afgørende for videninstitutionernes involvering og engagement i klyngeindsatsen, at der kan tilbydes gunstige økonomiske vilkår.

Samtidig er det essentielt at sikre administrativ forenkling og at have øje for de administrative barrierer i klyngeindsatsen. Flere væsentlige interessenter, herunder videninstitutionerne selv, har udtrykt behov for at finde rammer for udmøntningen, som er både gunstige for videninstitutionerne og nemme at administrere. Dette perspektiv er centralt for Erhvervsstyrelsen, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse og de interessenter, som der løbende var dialog med om genannoncering af Klyngeprogram 2025-2028.

Muligheden for at medtage faktisk løn og eksterne udgifter er fravalgt af hensyn til administrativ forenkling for både deltagende videninstitutioner og Erhvervsstyrelsen. Dette fremgår allerede af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses annoncering af Klyngeprogrammet 2025-2028, og derfor er udgiftstyperne begrænset til kun at omfatte standardsatser. Faktisk løn og eksterne udgifter er typisk de største kilder til fejl i projektadministrationen, hvilket medfører, at Erhvervsstyrelsen/projekt revisor kan være nødsaget til underkende udgifter, som projektpartnerne allerede har afholdt. Dertil kommer, at dokumentationskravene ift. projekt revisor og Erhvervsstyrelsen ifm. disse udgifter opleves som væsentlige byrder, der forlænger sagsbehandlings- og udbetalingstiden og beslaglægger unødigt mange ressourcer hos de involverede parter.

I det annullerede klyngeprogram har Erhvervsstyrelsen undersøgt de indkomne ansøgninger. I disse ansøgninger udgjorde de ansøgte budgetter til videninstitutionernes øvrige omkostninger (inkl. ekstern bistand) under to procent af de samlede budgetter. Sammenholdes det faktiske behov for at kunne få refunderet øvrige omkostninger (inkl. ekstern bistand) med de administrative byrder, som dokumentationen heraf medfører, er det Erhvervsstyrelsens vurdering, at hensynet til forenkling samt undgå unødigt administration og minimere fejlkilder vejer tungest. Samtidig sikres det, at flest mulige offentlige tilskudsmidler går til at fremme konkret innovation i SMV'er, da mulighed for faktisk løn og ekstern bistand vil betyde yderligere udgifter til administration.

Erhvervsstyrelsen anerkender behovet for en præcisering af den omkostningsneutrale GTS-sats i § 17, stk. 6, så det bliver klart, at når GTS-institutter anvender den særlige sats for projektmedarbejdere hos Godkendte Teknologiske Institutter, kan der ikke medtages andre udgifter fra GTS-instituttet som støtteberettigede udgifter, ligesom der ikke beregnes et udokumenteret tillæg

(overhead) på baggrund af den omkostningsneutrale sats. Det bemærkes, at ved brug af den særlige sats for projektmedarbejdere hos Godkendte Teknologiske Institutter, kan der ikke medtages mere end 136,83 timer pr. måned pr. medarbejder på tværs af projekter.

Indstilling

Det indstilles, at bekendtgørelsesudkastet ændres, så der i § 17, stk. 6 tages højde for ønsket om anvendelse af begrebet omkostningsneutral sats.

3.3 Politisk interessevaretagelse

DI er bekymret over, at begrænsningen i klyngernes adgang til politisk interessevaretagelse tilsyneladende er bortfaldet i den nye annoncering, hvor det ikke længere er en betingelse for udpegning. Det fremgår kun af annonceringen, at det "ikke er klyngernes opgave at bedrive politisk interessevaretagelse." DI mener, at formuleringen er for upræcis. Klyngerne må forventes at udvikle værditilbud, der ligger ud over deres kerneopgaver for at blive økonomisk bæredygtige. For at undgå, at klyngerne med offentlige penge i ryggen har incitament til at udvikle sig til brancheorganisationer, der varetager deres medlemmers politiske interesser, bør det formuleres som et utvetydigt krav, at klyngerne ikke agerer lobbyister. DI anbefaler således, at det indskrives i bekendtgørelsen, at det er en betingelse for udpegning og offentlig støtte, at klyngerne ikke bedriver politisk interessevaretagelse.

Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at klyngerne afskæres effektivt fra med statslige bevillinger at udøve politisk interessevaretagelse. Dette bør præciseres yderligere i bekendtgørelsen.

Kommentar

Erhvervsstyrelsen anerkender behovet for at afskære muligheden for, at der med offentlige midler ydes tilskud til politisk interessevaretagelse. Det er ikke – og har aldrig været – formålet med midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses Innovationsbevilling, som denne bekendtgørelse vedrører, at yde støtte til klyngernes grundlæggende driftsudgifter såsom politisk interessevaretagelse. Derfor fremgår det også af annonceringen af klyngeprogrammet, at det ikke er en klyngeopgave, og at sådanne aktiviteter derfor ikke er støtteberettigede. Herudover har Erhvervsstyrelsen ikke mulighed for at afskære private juridiske enheder fra at varetage deres politiske interesser. Der vurderes ikke at være hjemmel til at regulere dette spørgsmål yderligere via lovgivning, idet Erhvervsstyrelsen bemærker, at det fremgår af Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses

strategi, at bestyrelsen vil tage initiativ til at udarbejde et kodeks for klyngerne med pejlemærker og forventninger til klyngerne.

Indstilling

Det indstilles, at bekendtgørelsesudkastet opretholdes uændret.

3.4 Betingelser for modtagelse af forskud

Klyngerne noterer sig kravet i bekendtgørelsesudkastet om, at tilsagnsmottager hvert år skal fremsende en vurdering fra den til enhver tid siddende bestyrelse hos tilsagnsmottager af, hvordan gennemførelsen af projektet sikres. En vurdering fra bestyrelsen om tilsagnsmottagers evne til fortsat drift er allerede en integreret del af ledelsesberetningen og den tilhørende revisionserklæring. Klyngerne foreslår derfor, at bekendtgørelsesudkastets § 29, stk. 3 justeres, mens stk. 4 udelades.

Kommentar

Med bekendtgørelsen muliggøres en forskudsudbetaling til hver klyngeorganisation på op til otte mio. kr. Dette sker dels for at videreføre mest muligt fra det annullerede klyngeprogram, og dels fordi Erhvervsstyrelsen vil tage hensyn til klyngernes likviditetssituation.

Erhvervsstyrelsen finder, at forskuddet i Klyngeprogrammet har en sådan størrelse, at der er et skærpet behov for at minimere eventuelle risici for tab for staten sammenholdt med lignende tilskudsordninger. Af hensyn til princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning har Erhvervsstyrelsen derfor fundet behov for at skærpe kravene til modtagelse af forskud med yderligere vurdering og information fra klyngebestyrelserne. Dermed kan Erhvervsstyrelsen løbende forholde sig til den konkrete økonomiske situation i klyngerne, så risikoen for konkurs minimeres.

Erhvervsstyrelsen noterer sig, at det opstillede krav om supplerende oplysninger og informationer fra klyngernes bestyrelser kan sikres på en for klyngerne mindre byrdefuld måde, hvilket vurderes hensigtsmæssigt, da det ikke indvirker negativt på hensynet bag ønsket om yderligere oplysninger.

Indstilling

Det indstilles, at bekendtgørelsesudkastet ændres, så kravet om bestyrelsens vurdering af projektgennemførelsen i § 29, stk. 3 og 4 udgår, hvormed det

fortsat er en betingelse for opretholdelse af forskuddet, at tilsagnsmottager årligt i projektperioden fremsender et årsregnskab i overensstemmelse med årsregnskabslovens regler herfor, herunder en revisorpåtegning, hvis regnskabet er revideret, og ledelsesberetningen.

3.5 Revision

Klyngerne fremhæver, at den af tilsagnsmottager udvalgte revisor skal revidere alle projektets tilskudsberettigede omkostninger fra alle deltagende partnere. For så vidt angår klyngeorganisationer og virksomheder finder Klyngerne dette hensigtsmæssigt, idet man bemærker, at for de deltagende vidensinstitutioner er dette ikke hensigtsmæssigt, og det vil medføre betydelige administrative udfordringer og forøgede revisionsudgifter. Man henleder opmærksomheden på vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, hvor vidensinstitutioner hører til tilskudsmottager Gruppe I, og her stilles der ikke krav om revision, men alene en ledespåtegning. Klyngerne foreslår derfor, at bekendtgørelsesudkastets §§ 21, 26 og 27 justeres således, at tilsagnsmottagers revisor ikke forpligtes til at foretage detailrevision af de støtteberettigede omkostninger fra videnspartnerne, og at revisionsinstruksen for den kommende Innovationsbevilling formuleres, så den understøtter dette.

FSR – danske revisorer finder, at det i bekendtgørelsesudkastets § 16 bør tilføjes, at udgifter til udarbejdelse af regnskabet og til revisionshonoraret kan afholdes og betales efter projektperioden.

Rigsrevisionen konstaterer, at bekendtgørelsesudkastets § 21 indeholder krav om revision af regnskaber fra modtagere af tilskud. Man finder, at det bør sikres, at revisionen udføres af godkendte revisorer i overensstemmelse med de gældende krav og standarder, herunder standarderne for offentlig revision. Derfor foreslår Rigsrevisionen, at standarderne for offentlig revision indføres i § 21 efter god offentlig revisionsskik på følgende måde:

‘Revisionen udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, samt standarderne for offentlig revision. Standarderne for offentlig revision præciserer de særlige krav til en revision af et tilskudsregnskab, der følger af god offentlig revisionsskik, således som dette begreb er fastlagt i § 3 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. (lovbekendtgørelse nr. 101 af 19. januar 2012). Dette indebærer, at revisor gennemfører juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner som led i opgaven.’

Kommentar

Det er almindelig praksis, at alle udgifter, der danner grundlag for en udbetaling med offentlige midler, revideres med internationalt anerkendte

revisionsstandarder og god offentlig revisionsskik samt efter tilsagnsgivers revisionsinstruks. Samtidig noterer Erhvervsstyrelsen sig Økonomitstyrelsens vejledning om effektiv tilskudsforvaltning, hvoraf det fremgår, at bevilgede projekttilskud, der omfattes af krav om aflæggelse af delregnskab, er der for alle modtagergrupper, dvs. også universiteter m.v. (gruppe I), kun krav om revisionspåtegning af delregnskabet, såfremt tilskudsmidlerne forudbetales up-front eller forudbetales ratevist. I Klyngeprogrammet er netop disse betingelser opfyldt, og alle udgifter skal derfor revideres af en ekstern revisor.

Udgifter til revision af slutregnskab kan medtages som en støtteberettiget udgift. Dette fremgår af de standardvilkår, som alle projekter, der er finansieret med decentrale erhvervsfremmemidler (DEM-midler), gennemføres under. Det vurderes hensigtsmæssigt at gøre dette tydeligere i bekendtgørelsesudkastet, mens revisionsinstruksen, der er vedlagt projekternes vilkår, allerede er justeret i overensstemmelse med Rigsrevisionens anbefaling om, at der foretages juridisk-kritiske revisioner og forvaltningsrevisioner som led i opgaven.

Indstilling

Det indstilles, at bekendtgørelsesudkastet ændres således:

I § 16, stk. 1, fjerde punktum tilføjes: "dog ikke udgifter til revision af slutregnskab."

3.6 Øvrige bemærkninger

TEKNIQ finder, at bekendtgørelsesudkastets § 10 mangler en detaljeret beskrivelse af, hvordan ansøgere skal anvende digitale systemer og skabeloner, samt hvilken support og vejledning, der er tilgængelig for dem. For at sikre en administrativt effektiv og enkel proces er det vigtigt at præcisere, at sekretariatet bistår med vejledning og støtte.

Erhvervshus Fyn ønsker indtægtsbegrebet i bekendtgørelsesudkastet mere i overensstemmelse med Horizon Europe-programmet, hvor non-profitvirksomheder pr. definition ikke har indtægter i projektet, som skal modregnes udgifterne. Dertil ønsker Erhvervshus Fyn en bagatelgrænse for indtægter på fx 5.000 EUR, da det i højere grad vil mindske økonomiske og administrative gener, der kan være ved at lave fx et "no-show" gebyr for udeblevne tilmeldte deltagere ved arrangementer. Hvor et sådant gebyr kan medføre højere commitment blandt deltagere til at møde op, så vil det faktum, at en evt. indtægt fra gebyret medfører reduktion i projektudgifter, gøre den administrative tid

med indkrævning, bogføring mv. det mere bøvlet, end det er værd, desuagtet om denne administrative tid i øvrigt er støtteberettiget.

DI finder det retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at der ikke er krav om retskendelse, idet sekretariatet eller den, som sekretariatet bemyndiger hertil, på stedet mod behørig legitimation uden retskendelse kan kontrollere projekter, der har fået tilskud, jf. bekendtgørelsesudkastets § 36. DI gør opmærksom på lov om kontrol angående statsstøtte (lov nr. 408 af 31. maj 2000), hvor der af hensyn til virksomhedernes retssikkerhed er krav om forudgående indhentelse af retskendelse.

DI finder, at krav om dansk CVR-/P-nr. hindrer, at man inkluderer internationale aktører udenfor Danmarks grænser i partnerkredsen mv. Internationale aktører er således afskåret fra at spille en aktiv partnerrolle, men kan udelukkende fungere som ekstern leverandør. Hermed afskærer man en potentiel kilde til skabelse af merværdi i projekterne.

Kommentar

Sekretariatet for Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse arbejder løbende for at yde den bedst mulige vejledning og stille de nødvendige erklæringer, dokumenter og ansøgningsløsninger til rådighed for ansøgere. Dette vil også være tilfældet ved ansøgninger til Klyngeprogrammets Innovationsbevilling.

Med hensyn til indtægtsbegrebet henvises til bekendtgørelsesudkastets § 11, stk. 3, hvor det fremgår, hvad der kan forstås ved indtægter. Det bemærkes, at bekendtgørelsesudkastet regulerer nationale midler og ikke EU-midler. På den baggrund ses en tilnærmelse af definitionen af direkte forvaltede EU-programmer ikke relevant, da også non-profitvirksomheder kan have indtægter, bl.a. fordi de nationale midler er underlagt EU's statsstøtteregler.

Med hensyn til kontrol af projekter bemærkes det, at hjemlen til at foretage kontroller af projekter uden retskendelse fremgår af lov om erhvervsfremmes § 22, stk. 3, og bekendtgørelsesudkastet afspejler derfor indholdet i loven. I praksis har hjemlen aldrig været benyttet.

Endelig anerkender Erhvervsstyrelsen, at inddragelse af udenlandske partnere kan bidrage til værdiskabelsen i projekterne. Det er dog Erhvervsstyrelsens vurdering, at inddragelse af udenlandske partnere, som ikke er etableret i Danmark, ikke nødvendigvis i tilstrækkelig grad tilfører værdi i Danmark, hvor midlerne skal styrke udviklingen i dansk erhvervsliv, ligesom en sådan adgang vil påføre statskassen en unødigt risiko, da Erhvervsstyrelsen vil skulle retsforfølge virksomheder uden for Danmark, hvis de udenlandske økonomiske partnere

ikke lever op til tilskudsbetingelserne. Desuden kan det medføre en forlængelse af revisions- og udbetalingstiden og potentielt øge administrationsopgaven markant, da udgifter fra udenlandske partnere kan være vanskeligere at revidere.

Indstilling

Det indstilles, at bekendtgørelsesudkastet opretholdes uændret.

4. Oversigt over hørte organisationer, foreninger m.v.:

3F – Fagligt Fælles Forbund, Advokatsamfundet, Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV), Akademikerne (AC), A-kassen for selvstændige (ASE), Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsgiverne, Arbejdsmarkedets Feriefond, ASNET board, Bornholms Regionskommune, CenSec, Center for Regional- og Turismeforskning, CLEAN, CO-industri, Concito, Copenhagen FinTech, Danhostel, DANIAMet, Danish Export Association, Danish Life Science Cluster, Danish Sound Cluster, Danmarks Almene Boliger (BL), Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Danmarks Restauranter og Caf er, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Biotek, Dansk Byggeri, Dansk Erhverv, Dansk Erhvervsfremme (DEF), Dansk Industri (DI), Dansk Iværksætter Forening, Dansk Kyst og Naturturisme, Dansk Metal, Dansk Persontransport, Dansk Socialrådgiverforening, Dansk Turismefremme, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedf rere, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Destinationer, Danske Erhvervsakademier, Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske Havne, Danske Professionshøjskoler, Danske Rederier, Danske Regioner, Danske Revisorer (FSR), Danske Universiteter, Datatilsynet, Den Danske Akkrediteringsfond (DANAK), DigitalLead, DJØF, EIFO, Energy Cluster Denmark, Erhvervshus Fyn, Erhvervshus Hovedstaden, Erhvervshus Midtjylland, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervshus Sjælland, Erhvervshus Sydjylland, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), Fagligt Internationalt Center (FIC), Feriehusudlejernes Brancheforening, Finans Danmark, Finanstilsynet, Fonden for Entreprenørskab, Food & Bio Cluster Denmark, Forbrugerrådet Tænk, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, F.R.I. Forsikring og Pension, Friluftsrådet, Godkendt teknologisk Service (GTS), Green Hub Denmark, Green Power Denmark, Innovationsfonden, Investeringsfonden for Udviklingslandene (IFU), Klimarådet, Lifestyle & Design Cluster, MADE, Maritime Uddannelser, Odense Robotics, PTU (Landsforeningen af Polio-, Trafik- og Ulykkesskadede), Region Hovedstaden, Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Sjælland, Region Syddanmark, Rigsrevisionen, Rådet for bæredygtigt byggeri, Rådet for Grøn Omstilling, Sammenslutningen af Danske Sm  er, SAS, SMVdanmark, SportEvent-Denmark, State of Green, Statens Byggeforskningsinstitut, Sund & Bælt, Team

Effektiv Regulering, TEKNIQ, The Trade Council, Turismeforskerne i Danmark (TiD), Turisterhvervets Samarbejdsforum, Turistførerforeningen, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Udenrigsministeriet, Vision Denmark, VisitDenmark, We Build Denmark og Wonderful Copenhagen.

Følgende organisationer har afgivet høringsvar:

De danske erhvervsklynger

DI

Erhvervshus Fyn

Erhvervshus Sydjylland

FSR – danske revisorer

Green Power Denmark

GTS-foreningen

Landbrug & Fødevarer

Maritime Uddannelser

Rigsrevisionen

TEKNIQ

Uddannelses- og Forskningsministeriet